

УДК 377.35+377.36

СТРАЖНИКОВА Інна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», вул. Шевченка, 57. м. Івано-Франківськ, 76018, Україна

ORCID 0000-0001-5921-6197

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ СУЧАСНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЇЇ СТАНОВЛЕННЯ НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ

***Анотація.** У статті охарактеризована модель розвитку сучасної професійної освіти, особливості проектування навчального процесу щодо підготовки фахівців робітничих професій сучасної України в контексті підготовки спеціалістів на західноукраїнських землях міжвоєнного періоду до професійної діяльності. Виокремлено три причини реформування системи освіти з метою підвищення її ефективності: гуманістична, геополітична, стратегічна. А результатом роботи навчального закладу в сучасних умовах має стати переорієнтація навчально-виховного процесу на отримання студентами ключових компетентностей.*

Необхідність набуття людиною певної професійної кваліфікації, яка буде визначати її місце у суспільстві, основним компонентом професійної освіти є професійна підготовка як сукупність спеціальних знань, навичок та умінь, якостей, трудового досвіду та норм поведінки, які забезпечують можливість успішної роботи з певної професії. Позитивного результату можна досягти завдяки впровадженню дуальної системи навчання, але дану форму можуть застосовувати тільки ті заклади, які мають відповідні спеціальності і є підприємства відповідного спрямування.

Показано перші кроки закладів вищої освіти Західного регіону України щодо розвитку системи сучасної професійної освіти на базі вищих навчальних закладів завдяки проекту Erasmus+ «Improving teacher education for applied

learning in the field of vocational education (ITE-VET)», враховуючи підготовку фахівців різних галузей промисловості, особливо для сільської місцевості, відповідно до потреб ринку праці та здібностей майбутнього працівника на західноукраїнських землях міжвоєнного періоду. Проаналізовано діяльність освітніх та громадських організацій з влаштування різноманітних фахових курсів, які давали учасникам теоретичні та практичні знання зі всіх ділянок господарства та кооперації. Також у досліджуваній період майже по всіх західноукраїнських землях відкривалися фахові школи в залежності від потреб місцевості у фахівцях, де обов'язково вивчалася кооперація, державне право, українська мова і література, історія, географія.

Виокремлено комплекс якостей майбутнього фахівця, який би дозволяв йому з урахуванням ринку праці, власних можливостей і потреб ефективно конкурувати і реалізовувати свій потенціал, а для вишу такий підхід до організації власної діяльності означає необхідність пошуку і реалізації технології чи технологій, що забезпечували б майбутньому фахівцю комфортне існування з погляду особистісних і суспільних цілей розвитку.

***Ключові слова:** фахова підготовка, професійна освіта, реформування, західноукраїнські землі, виховання, знання, уміння.*

Актуальність проблеми. Швидкоплинні зміни у всіх сферах життя сучасного суспільства, активний розвиток новітніх технологій, інтенсифікація складності пізнавальних процесів, зумовлюють підвищення уваги до професійної підготовки фахівців у системі сучасної вищої освіти. Реформування освіти, зокрема на рівні функціонування професійної освіти, висуває вимоги і до виховання нового покоління висококваліфікованих кадрів, актуалізує проблеми підвищення якості професійної підготовки через оволодіння знаннями, уміннями та навичками обраної професії.

Сучасна модель розвитку фахової освіти спрямована на формування мобільної особистості, здатної до самостійної та ефективної діяльності у реаліях сучасного буття, зумовленого різкими різноманітними політичними, соціально-економічними та іншими змінами. Саме тому, на нашу думку,

система освіти найбільш активно реагує на новітні соціально-культурні тенденції, через постійне оновлення змісту самої освіти, введення у педагогічний обіг нових методів, засобів, форм навчання і виховання та через удосконалення вже відомих та ефективних, створюючи, тим самим, дієвий синтез традицій та інновацій.

Як показує досвід, поряд із знаннями, вміннями та навичками, які отримують студенти під час навчання у ЗВО, саме готовність до професійної діяльності виступає важливою складовою характеристики майбутнього педагога. Оскільки тільки синтез всіх цих якостей і є тим індикатором, який дозволяє визначити здатність до реалізації студента-випускника у майбутній професії та у житті суспільства. Тому результатом роботи навчального закладу в сучасних умовах, має стати переорієнтація навчально-виховного процесу на отримання студентами ключових компетентностей, які необхідні для розв'язання життєвих та фахових завдань та продуктивного здійснення життя як індивідуального проекту (Ващенко Г., 1999, 53). Однак, у будь-якій практичній науковій діяльності мало висловити ідею, треба знайти форму, втілившись в яку, ця ідея могла б увійти в життя, зробитися придатною для використання. Якщо це твердження правильне по відношенню до будь-яких практичних дисциплін, то тим більше воно важливе для педагогіки вищої школи.

Мета статті – проаналізувати особливості проектування навчального процесу щодо підготовки фахівців робітничих професій сучасної України в контексті підготовки спеціалістів на західноукраїнських землях міжвоєнного періоду до професійної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Нинішній стан економіки України, а також намічені напрямки її реформування не залишають сумніву в тому, що в умовах ринку втриматися на робочому місці зможе тільки висококваліфікований працівник, який досконало володіє своєю професією і озброєний необхідними спеціальними знаннями, що дозволяють швидко змінювати спеціалізацію в рамках цієї професії чи ж саму професію в межах

однієї групи професій. Ми констатуємо, що сьогодні суспільство впритул підійшло до тієї оцінки в соціально-політичному й економічному реформуванні, за якої виникає конкуренція кваліфікованої робочої сили. Саме тому ми виокремлюємо кілька причин, які спонукають реформувати також і систему освіти з метою підвищення її ефективності. Перша причина – *гуманістична*, її суть полягає в тому, що необхідно цінувати кожну людину і внаслідок цього прагнути того, щоби дати кожному максимально можливу освіту та професію відповідно до його індивідуальних здібностей та побажань. Друга – *геополітична* – необхідно зміцнювати соціальну структуру суспільства, а також соціальні контракти з громадянами, щоб створювалися і розвивалися різні товариства, організації, фірми, компанії які могли б успішно співпрацювати та вести здорову конкуренцію на ринку праці. Третя причина – *стратегічна* полягає в тому, що важливо вдосконалити систему професійної освіти, щоб у майбутньому забезпечити продуктивність і економічне процвітання, і саме тому необхідно навчати дітей, як у недалекій перспективі стати продуктивними дорослими.

Професійна освіта є невід’ємною ланкою системи безперервної освіти, забезпечує реалізацію потреб людини в оволодінні робітничими професіями, спеціальностями, кваліфікацією відповідно до її інтересів, здібностей, стану здоров’я та соціального замовлення суспільства і держави. Професійно-технічна освіта є комплексом педагогічних та організаційно-управлінських заходів, спрямованих на забезпечення оволодіння громадянами знаннями, уміннями і навичками в обраній ними галузі професійної діяльності, розвиток компетентності та професіоналізму, виховання загальної і професійної культури. У загальній структурі освіти професійна освіта опиняється в проміжній ланці між шкільною та вищою (http://pidruchniki.com/1246122055050/pedagogika/struktura_zakladiv_profesiynoyi_osviti).

Першим кроком на шляху реформування системи професійної освіти стала розробка Національної Рамки Кваліфікацій (НРК) — структурований за

компетентностями опис кваліфікаційних рівнів, спрямований на ідентифікацію з європейською кваліфікаційною системою, виведення профосвіти до глобального простору. Постала необхідність розробляти оновлені професійні стандарти, описувати зміст кваліфікацій, а відтак — змінювати закон про професійну освіту (Національна рамка кваліфікацій).

У зв'язку з цим наразі Міністерством освіти і науки України розглядається «Стандарт вищої освіти України. Перший (бакалаврський) рівень освіти. Галузь знань – 01 Освіта / педагогіка, спеціальність – 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)», в якому зазначено загальні вимоги до обсягу освітньої програми, перелік компетентностей випускника (інтегральна та загальні компетентності), нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання, форми атестації здобувачів вищої освіти, вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти тощо. Водночас Стандарт базується на компетентісному підході і поділяє філософію визначення вимог до фахівця, закладену в основу міжнародного Проекту Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, TUNING) (Стандарт в розробці. Офіційне видання. Міністерство освіти і науки України, 2017).

Державною національною програмою «Освіта» передбачено - визначити перспективні загальнодержавні і регіональні потреби підготовки робітників за професіями і рівнями кваліфікації для всіх галузей господарства, розробити науково обґрунтовану номенклатуру робітничих професій і спеціальностей відповідно до нових соціально-економічних і культурно-освітніх потреб, оптимізувати мережу професійних навчальних закладів та інших заходів, які вже втілюються в життя (Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття). Враховувати необхідно й те, що більшість підприємств (заводів, фабрик) в регіонах закриті в зв'язку з «нерентабельністю» або викуплені під будівництво котеджних містечок.

Тому з метою відпрацювання технології підготовки робітників високої кваліфікації відповідних професій треба звертати увагу на те, що коледж – вищий навчальний заклад II рівня акредитації або структурний підрозділ навчального закладу III або IV рівня акредитації, який надає вищу освіту зі споріднених напрямів підготовки або за кількома спорідненими спеціальностями; технікум (училище) – вищий навчальний заклад I рівня акредитації або структурний підрозділ ЗВО III чи IV рівня акредитації, що надає вищу освіту за кількома спорідненими спеціальностями (Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014; Національний інформаційний центр академічної мобільності). А в них переважно працюють викладачі (майстри виробничого навчання, зокрема) без вищої педагогічної освіти.

За дуальною формою навчання у 2015 році запущено пілотний проект на базі трьох закладів освіти, які надають професію «малляр», «кухар» та «токарь». Випуск у 2017 році довів ефективність пілотного проекту: працевлаштування колишніх учнів склало 97%, підвищення якості професійної підготовки – 12-17%, а заклади освіти зменшили свої витрати на комунальні послуги та навчальні матеріали. Тому у 2017-2018 навчальному році проект отримав поширення: елементи дуальної форми навчання з 1 вересня 2017 року запроваджено у 49 закладах професійної освіти з 54 робітничих професій у 25 регіонах. До організації професійно-практичної підготовки залучено понад 300 роботодавців (<https://mon.gov.ua/ua/tag/profesiyno-tekhnichna-osvita>).

Але практика показує, що дану форму навчання можуть застосовувати тільки ті заклади, які мають відповідні спеціальності і є підприємства відповідного спрямування. Однак навіть навчаючись у ЗВО студентам скорочують години проходження практики у різних закладах освіти (85% опитаних студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» цим не задоволені). Водночас вагому роль відведено роботодавцям, які стають повноцінними учасниками підготовки кадрів. Вони мають моніторити ринок праці, прогнозувати потреби в фахівцях, надавати

фінансування для забезпечення діяльності закладів, роботи їх матеріально-технічної бази. Вони ж організовують атестацію і стажування, працевлаштовують, при цьому враховують саме практичну підготовку фахівця.

Рівень задоволення потреб окремими ЗВО залежить від якості матеріально-технічної, наукової, інформаційно-методичної бази і викладацького потенціалу. Одним з важливих критеріїв діяльності ЗВО є якість продукту, що випускається — випускника, майбутнього фахівця. У цьому випадку розглядається саме цей продукт діяльності ЗВО, хоча він не єдиний.

Фахова освіта міжвоєнного періоду на західноукраїнських землях. Ще у міжвоєнний період на шпальтах газет, журналів та часописів, зокрема Західного регіону України піднімалися питання підготовки фахівців різних галузей промисловості, особливо для сільської місцевості, відповідно до потреб господарства та здібностей майбутнього працівника. Адже ефект праці «кожної одиниці буде найбільший тоді, коли людина працює в такому фаху, який найкраще відповідає її вродженим здібностям... При відповідній організації суспільної праці кожна особа може мати найвідповідніше для себе заняття, яке буде з вдоволенням та успіхом виконувати» (Діло. Пораднія для вибору звання, 1933).

Тому освітні та громадські організації влаштовували різноманітні курси, які давали учасникам теоретичні та практичні знання зі всіх ділянок господарства та кооперації. Так, при Українській Господарській Академії в Подєбрадах у 1933 році було розпочато курси пасічництва, які мали на меті «поглибити знання пасічників і підготувати їх до раціонального ведення пасічної господарки», крім того для бажаючих організовувалися практичні заняття в Галичині й Чехословаччині (Діло. Новинки, 1933). Товариство «Просвіта» організовувала господарські курси при господарсько-садівничій школі в Милованні «задля піднесення добробуту села» та навчання кооперації. Водночас крім фахової освіти учні проходили курс української літератури, історії, географії та інших загальноосвітніх дисциплін. Всього на теоретичний курс відводилось 732 години (фахові предмети – 318, допоміжні – 92,

загальноосвітні – 230, кооперацію – 92), заняття переважно відбувалися в зимовий період, а літом учні працювали в усіх ділянках господарства школи, а також проходили практику в місцевій районній молочарні (Діло, Господарсько-садівнича школа «Просвіти» в Милованні, 1933).

На регіональних землях 1919-1939 рр. для українців спостерігалось безробіття, хоча була нестача фахівців: «кравчинь, трикотарок, фризірок, моднярок...». Тому при виборі професії рекомендували обирати школу, в якій «1) наука не довго триває; 2) оплати не високі; 3) прийняття до школи та кінцевий іспит не представляє великих труднощів; 4) є змога по скінченні допомогти матеріально собі та своїй родині». Одна з таких фахових шкіл для дівчат існувала у Львові організована товариством «Рідна Школа», де навчали фахові кваліфіковані викладачі. Учениці протягом 3 років вивчали загальноосвітні та практичні дисципліни: кооперація, книговодство, крій та шиття, співи, руханки, домашнє господарство. Практика відбувалася у «робітнях кравецьких, моднярських, трикотарських, які собі самі виберуть» (Діло, Фахова освіта для дівчат, 1931). В Закопане з 1931 року працювала Державна Коронкарська Школа, яка мали два напрями фахової підготовки: «готелярський, який підготовляє на управительки готелів і пенсіонів, на кухарки і на службу; промисловий, який вчить коронкарства і гафтярства» (Діло, Державна Жіноча Школа готелярсько-промислова в Закопанім, 1931). В Станіславі (нині Івано-Франківськ) на початку березня 1931 р. відкрила свої двері торговельна школа «того типу практичного знання, яке може молоді ще найлегше дати хліб у руки та яке взагалі має в нинішньому житті як найширші можливості при стосуванні» (Діло, Нова українська школа, 1931).

У досліджуваний період майже по всіх західноукраїнських землях відкривалися фахові школи в залежності від потреб місцевості у фахівцях. Одним із способів виховно-освітньої діяльності було влаштування різноманітних фахових курсів при школах, спілках, громадських організаціях і товариствах (таблиця 1).

Таблиця 1

**Фахові школи/курси на західноукраїнських землях
міжвоєнного періоду**

Місто	Школа/курси
Станіславів	Приватна єврейська фабрично-заводська жіноча школа
Станіславів, Коломия	Середня жіноча фабрично-заводська школа товариства «Вузет»
Станіславів, Городенка	Слюсарно-механічна школа спілки «Вузет»
Коломия, Долина	Торгова школа
Станіславів	Приватна школа кравців
Станіславів	Промисловий технікум
Львів	Жіноча Школа Ремесла Кооперативи «Труд»
Львів	Торговельна Школа Товариства «Просвіта»
Станіславів	Торговельні курси О.Скрентовича
Львів, Перемишль	Фахові доповнюючі школи (2 чоловічі, 2 жіночі)
Тернопіль, Станіславів	Фахові доповнюючі школи (2 чоловічі)
Тернопіль	Фахово-доповнююча промислова школа
Львів	Жіноча фахова середня школа СС Василянки
Янчин, Львів, Луцьк	Курс «Сільський господар»
Львів, Луцьк, Рівне	Купецька гімназія (у Львові – торговельно-кооперативний курс, адміністративно-торговельний курс)
Яворів	Торговельна школа II ступеня; кооперативна школа
Самбір	Курс провідників рідно шкільної праці
Милованне	Рільничо-садівнича школа; хліборобська школа
Шибалинь	Дівоча господинька школа
Дора	Школа дерев'яного промислу
Острог	Столярська школа

Найбільший важіль надавався фаховим курсам, які були нетривалими, містили велику кількість практичних занять та давали початок для самостійного заробітку. Зокрема, при «Рідній школі» на 1938 р. було 64 курси (1480 слухачів),

за родами підготовки були представлені наступним чином: бібліотечний, книговедення, трикотарства, куховарства, шиття і крою, фаховий жіночий (Рідна школа, 1938). Крім того, практично при всіх школах/курсах працювали бурси (гуртожитки – І. С.), щоб облегшити українським дітям з незаможних сімей фахове навчання. А виховання і опіка – це основа будь-якого збірного життя. Тому комендантам гуртожитків та вихователям необхідно було працювати у трьох напрямках: «1) над виробленням характерности у вихованців; 2) над доповненням їх освіти; 3) над культурним способом їх життя і розривки». А щоб мати педагогічний вплив на вироблення характеру вихованців, управління бурси має їх вивчати, навчати і виявляти позитивні і негативні сторони, а відтак кожний вихователь мусить бути практичним педагогом. Щотижнево комендантові необхідно було з мешканцями гуртожитку проводити бесіди на теми з різних напрямів виховання, дисципліни та форм культурного просвітництва. А для вдосконалення фахових знань у гуртожитку відбувалися наукові конференції, працювали професійні гуртки, засновувались кооперативи, секції (господарська, просвітницька), каси ощадності, створювалися драматичні гуртки, хор, оркестри тощо (Горицьвіт О., 1935).

Усі школи були добре забезпечені матеріально-технічними засобами, всі вчителі з вищою освітою та практичною підготовкою; обов'язково вивчалася кооперація, державне право, українська мова і література, історія, географія (Коренець Д., 1938).

Як бачимо, у досліджуваний період фахова освіта розвивала своє господарство, організовувала нові освітні установи з урахуванням попиту на ринку праці, водночас передбачаючи шлях подальшого суспільно-господарського розвитку керуючись вибором необхідних фахівців у майбутньому. Адже попит на робітничі професії залежить від господарсько-суспільної структури краю, нації та від її політичного положення.

Тому підхід до підготовки фахівця з погляду ринкової економіки дає підставу досліджувати комплекс якостей майбутнього фахівця, який би

дозволяв йому з урахуванням кон'юнктури ринку праці, власних можливостей і потреб ефективно конкурувати і реалізовувати свій потенціал. Для вузу такий маркетинговий підхід до організації власної діяльності означає необхідність пошуку і реалізації технології чи технологій, що забезпечували б майбутньому фахівцю комфортне існування з погляду особистісних і суспільних цілей розвитку. Це можливо, коли в освітньому процесі буде свідомо розвиватися комплексна особистісна потреба в поєднанні вузького професіоналізму й універсалізму, що може забезпечити особистості і майбутньому фахівцю конкурентоздатність на ринку праці, а вузам — конкурентоздатність на ринку виробників освітніх послуг.

Підготовка менеджерів сучасної фахової освіти. В основі підходу до підготовки, як фахівців, так і професійних менеджерів освіти лежить єдина педагогічна концепція, суть якої — формування у студентів трьох груп навичок: технологічних, комунікативних і концептуальних. Технологічні навички пов'язані з освоєнням конкретної професії. Комунікативні мають безпосереднє відношення до спілкування з різного роду людьми та самим собою. Концептуальні — це мистецтво прогнозувати події, планувати діяльність великих груп людей, приймати відповідальні рішення на основі системного аналізу. При визначенні рівня здібностей фахівця оцінюється його здатність: приймати рішення, планувати, вести бесіду, організовувати людей, здійснювати контроль за діяльністю підлеглих.

У зв'язку з цим, у профосвіту необхідно залучати ради стейкхолдерів. Це регіональні представники всіх, хто зацікавлений в кваліфікованих робочих кадрах: працедавці, місцева влада, навчальні заклади. До стейкхолдерів можна залучати українських і закордонних експертів. Завдання цих рад полягатиме в координації процесів у профосвіті: представники регіонів краще знають, які працівники в них зараз затребувані, які будуть затребувані, які напрями слід розвивати, а які є неефективними. Ради стейкхолдерів виступатимуть з пропозиціями реорганізації навчальних закладів, розвитку чи закриття певних програм підготовки, розроблятимуть програми економічної оптимізації в освіті.

В умовах ринкової економіки сучасна система професійної освіти на базі своїх навчальних закладів могла б здійснювати навчання тимчасово не працюючого населення, підвищення кваліфікації робітників за домовленістю з регіональними державними службами зайнятості (які теж не дуже активно працюють у даному напрямі).

У рамках проекту Erasmus+ «Improving teacher education for applied learning in the field of vocational education (ITE-VET)» ПНУ заключив договори про співпрацю з коледжами міста (проходження практики студентами, надання освітніх послуг викладацькому складу з отримання вищої педагогічної освіти тощо), а у Львівському національному університеті імені Івана Франка було введено нову кваліфікацію для випускників «Спеціальної освіти», які повинні виконувати функції помічника або репетитора з працевлаштування. У лютому 2018 року Львівський університет затвердив нову спеціалізацію «Помічник майстра виробничого навчання» за фахом «Спеціальна освіта».

Навчальний план нової спеціалізації передбачає формування дидактичних, психологічних та педагогічних компетентностей, професійну освіту та освіту в сфері сучасних інформаційних технологій. Зокрема, компонент професійної освіти спеціалізації «виробниче навчання» означає, що майбутні помічники магістра повинні отримати знання про потреби ринку праці, конкретну діяльність на виробництві, підприємствах і відповідних робочих місцях, а також етику праці та цивільних відносин, і навички, які вони повинні розвивати у виконанні основних трудових операцій, аналіз різних ситуацій на ринку праці і виробництва та ін. Навчання в області інформаційних технологій припускає розвиток навичок в застосуванні сучасних інформаційних і комунікаційних технологій для підготовки освітніх матеріалів та організації інтерактивного спілкування учасників освітнього процесу.

Така співпраця дозволяє студентам спостерігати, враховувати та імітувати ефективні моделі діяльності та поведінки викладача. Основні умови організації ефективного навчання це середовище педагогічних курсів, щоб вплинути на розвиток майбутніх викладачів; педагогічна свідомість стимулює

активну участь студентів; постійне апелювання до педагогічного досвіду майбутніх викладачів на кожному етапі навчального процесу; організація викладання і навчання майбутніх викладачів в контексті професійно-педагогічної діяльності; координація теоретичних курсів і практичної діяльності студентів при виборі і застосуванні методів навчання; визначення лекторів і очікування студентів від процесу навчання; надаючи їм підтримку, допомогу і поступове усунення підтримки відповідно до їх успіхів; застосування змісту педагогічних курсів і дидактичних методів для задоволення потреб та інтересів слухачів; залучення майбутніх викладачів в роздуми про свою педагогічну діяльність, а також до самооцінки своїх успіхів у навчанні.

Практична спрямованість підготовки викладачів та майстрів виробничого навчання у професійній освіті реалізується завдяки впровадженню у зміст педагогічних курсів ЗВО професійного компоненту, застосування активних та інтерактивних методів і методів навчання, які залучають студентів до різноманітних видів практичної діяльності та покращують якість саме практичного навчання шляхом сприяння цілеспрямованому педагогічному керівництву та контактам між університетами, школами/коледжами та компаніями/організаціями/підприємствами.

Висновки. Отже, кардинальні зміни, що відбуваються у системі освіти України потребують формування нового підходу до навчання фахівців, який забезпечить не лише необхідний рівень їх освіти, а й розвиток професійних здібностей, формування самостійності, нестандартного мислення, динамізму у прийнятті рішень та вміння їх реалізовувати у майбутній професійній діяльності.

Література

1. Ващенко, Г. (1999). *Загальні методи навчання*. Х. : Держвидав. 231 с.
2. Горицвіт О. (1935). Оснування бурс – найперший наш національний обов'язок. *Діло*, 15, 2-3.
3. (1933). Господарсько-садінича школа «Провіти» в Милованні. *Діло*, 284,
- 4.

4. (1931). Державна Жіноча Школа готелярсько-промислова в Закопанім. *Діло*, 77, 5.
5. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття), 4. http://uazakon.com/documents/date_5x/pg_irwjos/pg4.htm
6. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, 37-38, Ст.28; Національний інформаційний центр академічної мобільності.
7. Коренець, Д. (1938). Львівські фахові школи. *Рідна школа*, 11, 173-174.
8. Національна рамка кваліфікацій. <https://mon.gov.ua/ua/tag/natsionalna-ramka-kvalifikatsiy>.
9. (1931). Нова українська школа. *Діло*, 45, 4.
10. (1933). Новинки. *Діло*, 334, 5.
11. (1938). Організаційні справи Рідної Школи. *Рідна школа*, 23-24, 356-367.
12. (1933). Пораддя для вибору звання. *Діло*, 15, 2
13. (2017). «Стандарт вищої освіти України. Перший (бакалаврський) рівень освіти. Галузь знань – 01 Освіта / педагогіка, спеціальність – 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)». Офіційне видання. Міністерство освіти і науки України. Київ. Стандарт розроблений згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту» від 01.16.2016 р.
14. (1931). Фахова освіта для дівчат. *Діло*, 122, 2-3.
15. http://pidruchniki.com/1246122055050/pedagogika/struktura_zakladiv_profesiynoyi_osviti
16. <https://mon.gov.ua/ua/tag/profesiyno-tekhnichna-osvita>

References

1. Vashchenko, G. (1999). *General teaching methods*. X.: State Publishing [in Ukrainian].
2. Goritsvit O. (1935). The formation of burs is our very first national duty. *Dilo*, 15, 2-3 [in Ukrainian].

3. (1933). Business-Sadistic School «Provit» in Soulovanny. *Dilo*, 284, 4 [in Ukrainian].
4. (1931). State Women's School of Hospitality and Industry in Zakopane. *Dilo*, 77, 5 [in Ukrainian].
5. *The national program «Education» (Ukraine XXI century)*, 4. http://uazakon.com/documents/date_5x/pg_irwjos/pg4.htm [in Ukrainian].
6. *The Law of Ukraine «On Higher Education» (Vedomosti Verkhovnoy Rady (VVR), 2014, 37-38, St.28; National Information Center for Academic Mobility* [in Ukrainian].
7. Korenets, D. (1938). Lviv vocational schools. *Native school*, 11, 173-174 [in Ukrainian].
8. *National qualifications framework*. <https://mon.gov.ua/ua/tag/natsionalna-ramka-kvalifikatsiy> [in Ukrainian].
9. (1931). New Ukrainian School. *Delo*, 45, 4 [in Ukrainian].
10. (1933). Novelty. *Dilo*, 334, 5 [in Ukrainian].
11. (1938). Organizational Affairs of the Native School. *Native school*, 23-24, 356-367 [in Ukrainian].
12. (1933). A way to choose a title. *Dilo*, 15, 2 [in Ukrainian].
13. (2017). «*The Standard of Higher Education of Ukraine. The first (bachelor's) level of education. Branch of knowledge - 01 Education / pedagogy, specialty - 015 Professional education (in specialization)*». Official edition. Ministry of Education and Science of Ukraine. Kiev. The standard was developed in accordance with the requirements of the Law of Ukraine «On Higher Education» of 01.16.2016 [in Ukrainian].
14. (1931). Professional education for girls. *Dilo*, 122, 2-3 [in Ukrainian].
15. http://pidruchniki.com/1246122055050/pedagogika/struktura_zakladiv_profesiynoyi_osviti [in Ukrainian].
16. <https://mon.gov.ua/ua/tag/profesiyno-tekhnichna-osvita> [in Ukrainian].

STRAZHNIKOVA Inna – *Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Professor of Bogdan Stuparyk Pedagogical Department, State Pedagogical University «Vasyl Stefanyk Precarpathian National University», st. Shevchenko, 57. Ivano-Frankivsk, 76018, Ukraine (zavina@email.ua)*

ORCID 0000-0001-5921-6197

TRAINING OF SPECIALISTS IN MODERN PROFESSIONAL EDUCATION OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF ITS FORMATION IN THE WESTERN UKRAINIAN LANDS INTERWAR PERIOD

***Abstract.** The article describes the model of the development of modern vocational education, the peculiarities of the design of the educational process concerning the training of specialists of the working professions of modern Ukraine in the context of training specialists on the western Ukrainian lands of the interwar period to professional activity. There are three reasons for reforming the system of education in order to increase its efficiency: humanistic, geopolitical, and strategic. And the result of the work of an educational institution in modern conditions should be the reorientation of the educational process to receive students key competencies.*

The need for a person to acquire a certain professional qualification that determines her place in society, the main component of vocational education is vocational training as a set of special knowledge, skills and abilities, qualities, work experience and conduct that ensure the success of a particular profession. A positive result can be achieved by introducing a dual system of training, but this form can be applied only to those institutions that have the corresponding specialty and are enterprises of the respective direction.

The first steps of the institutions of higher education of the Western region of Ukraine on the development of a system of modern vocational education based on higher education institutions are demonstrated through the Erasmus + project «Improving teacher education for applied learning in the field of vocational education (ITE-VET)», taking into account the training of specialists in various industries, especially for rural areas, in accordance with the needs of the labor market and the capabilities of a future worker in the western Ukrainian lands of the

interwar period. The activity of educational and public organizations on arrangement of various professional courses, which gave the participants theoretical and practical knowledge from all sectors of economy and cooperation, was analyzed. Also during the period under study, almost all West Ukrainian lands opened vocational schools depending on the needs of terrain in specialists, where cooperation, state law, Ukrainian language and literature, history and geography were studied.

The complex of qualities of the future specialist is set, which would enable him, taking into account the labor market, his own capabilities and needs, to effectively compete and realize his potential, and for such an approach to the organization of his own activities means the need to search and implement technology or technology that would provide the future specialist comfortable existence from the point of view of personal and social development goals.

Key words: vocational training, vocational education, reformation, Western Ukrainian lands, education, knowledge, skills.